

Өлкөнү өнүктүрүү
белестери

2

Дүбүрт: арабызга
кимдер кошулду?

4-5

Аймактарды
жаңылайбыз

6-7

Сөзгө
бек партия

8

ЭЛДИН ПИКИРИ

Шайлоо өнөктүгү башталар алдында, 2015-жылдын 20-августунан 1-сентябрга чейин Кыргызстандагы эң абройлуу «Эл пикир» социологиялык компаниясы бүт өлкө боюнча шайлоочулардын партияларга карата маанайын сураштырды (ЕСА консалтинг агенттигинин заказы менен бардык региондон 3500 адам сурамжылоого тартылды, статистикалык катасы 1,8%, ыкмасы – жекеме-жеке маектешүү, суроо: “Эгер шайлоо бүгүн өтсө, кайсы партияга добуш бересиз?”).

Өлкө боюнча СДПК алдыда келатат – 21,4%. Андан кийин «Республика-Ата-Журт» (17,8%) менен «Ата-Мекен» (15%). «Өнүгүү-Прогрессин» 7%дык бөгөттөн өтүшү арсар болуп турат. Шайлоочулардын ой-пикирлерине караганда, СДПК өзүн жалпы улуттук саясий партия деп атоого акысы бар, анткени түндүктө да, түштүктө да добуштары көп.

Бишкекте бүгүн социал-демократтарга шайлоочулардын 23,1%, Чүй облусунда - 22,6%, Ысык-Көлдө - 25%, Нарында - 25,7%, Таласта - 17,1%, Ош шаарында - 23,2%, Ош облусунда - 25,4%, Жалал-Абадда - 17,7%, Баткенде - 17,5%.

Дагы бир кызык көрсөткүч – антирейтинг, б.а., кандай гана жагдайда болбосун кайсы бир партияга добуш бергиси келбеген шайлоочулар. Азыр СДПКга добуш бергиси келбегендер 6 пайыз болсо, «Ата-Мекендики» эки эсе көп. Демек, социал-демократтардын өз тарапаштарын арттыруу мүмкүнчүлүгү жогору.

Ушул эле сурамжылоолор, мисалы, шайлоочулардын 19% азырынча жүрөгүнө жаккан партияны тандай электигин тастыктайт. Шайлоо жарышында СДПК өз тарабына тартуу аракетин көрмөчү. Айтмакчы, шайлоодо мөрөйгө жетпесине көзү жеткен айрым майда партиялар жарыштан чыгып, ири партияларга шериктеш болушу да ыктымал. Бул да СДПКга кошумча добуштарды алып келет деген үмүт чоң.

Биздин жеңиш өлкөгө керек

Биз жогоруда мисал келтирген социологиялык сурамжылоолордун тыянактары Кыргызстан Социал-демократиялык партиясынын активисттеринин маанайына, албетте, оң таасир этмекчи. Эгер шайлоо өнөктүгү маалында кырдаал кескин өзгөрбөсө – социал-демократтар болжол менен 40 мандатка ээ болот. Шайлоочулардын маанайындагы өзгөрүүлөргө караганда, СДПКнын атаандаштарынан дагы алдыга озушу керек.

Демек, биз – СДПК мүчөлөрү менен жактоочулары азыркы позицияны колдон чыгарбоо менен катар кошумча мандат алууга бардык күч-аракетти жасоого тийишпиз. Азыркы кырдаал ошону талап кылат. Анткени, СДПКнын башкы миссиясы - кайра-кайра чачылбаган, туруктуу коалиция түзүп, өлкөнүн бир калыпта өнүгүшүн камсыз кылуу.

Быйыл ыйгарым укуктары бүтүп жаткан Жогорку Кеңештин тагдырын эстейличи. Адегенде өзү бешке бөлүндү, андан соң фракциялардын өздөрү майдаланып ыдырады. Анын кесепетинен бир дагы көпчүлүк коалиция, демек, бир да өкмөт узак иштей алган жок.

Биз бир да жолу коалицияны бузган жокпуз. Тетирисинче СДПКнын аракти менен коалицияда ынтымак өкүм сүрүп келди. Бирок башка фракциялар арасында карама-каршылыктардын айы-

нан өкмөттүн, демек, бүтүндөй мамлекеттик аппараттын иши аз дегенде 3-4 айга үзгүлтүккө учурап, реформалар аксады. Министрлерди кайра башынан шайлаш керек, алар өз командасын курашы керек...

Башка партиялардын бир катар депутаттары жакшы саамалыктарды өткөрбөй кармаганын, маселенин маңызын талкуулоо ордуна атаандашын кемсинткенин, кордогонун эстебей деле койсок болмок. Натыйжада шайлоочулар бул депутаттардын кажылдашкандан башка жумушу жокпу деп нааразы болушту, парламенттен аброй кетти.

Дагы беш жылга өлкөбүзгө ушундай парламент керекпи? Албетте, кереги жок. Мындай жоопкерсиз депутаттар үчүн каражат да, убакыт да бекер короп жатат. Албетте, парламентте оппозиция сөз жок болууга тийиш. Катарларды көзгө сайып

көргөзүп турган, орду менен сын айткан саясий күч керек. Конституция бир дагы партиянын 60тан ашык добуш алышына жол бербейт жана оппозициянын болушун кепилдейт. Бирок Жогорку Кеңеште төрт партиядан куралган көпчүлүк коалициянын болушу өзүн актабай калды. Анткени азыр эле айткандай, өлкө тагдыры бир фракциянын, же бир лидердин маанайына байланып калаарын көрбөдүкпү. Канча партия 7%дык бөгөттү өткөнүнө карабастан, бир эле партия менен шериктештикте көпчүлүк коалиция түзгүдөй мандат алууга тийишпиз. Азыр өлкөдөгү туруктуулукту чыңдап, алдыга карай тездик менен озуунун ыңгайы келип турат.

Ал үчүн ар бирибиз шайлоочуларга:

СДПК – ар бириңизге тирек
экинин далилдөөгө тийишпиз.

**Биздин жеңиш –
өлкөнүн жеңиши!**

Тамчылаган суу ташка да гүл чыгарат

■ СДПКнын программасында ресурс үнөмдөөчү алдыңкы технологияларды, эң ириде тамчылатып сугаруу ыкмасын айыл чарбасына киргизүү боюнча иш-чаралар каралган. Тамчылатып сугаруу ыкмасын жаңы деп айтууга болбойт, себеби ал бир катар чет өлкөлөрдө кыйла жылдардан бери эле кеңири колдонулуп, өз үзүрүн берип келатат. Кыргызстанда дагы бул ыкманы пайдаланып баштагандар жок эмес.

Мисалы, Албек Ибраимов бул ыкманы өзүнүн алма бактарына колдонуп келет. Келечекте өз тажрыйбасына таянуу менен тамчылатып сугаруу ыкмаларынын негизинде өлкөнүн айыл чарбасын көтөрүү ойлору менен бөлүшүүгө даяр.

Албек мырза мурда бир катар өнөр жай ишканаларында топ-менеджер катары эмгектенип келген болсо, бүгүнкү күндө айыл чарба тармагында жеке ишкерлигин өнүктүрүп жаткан кези. Алсак, анын алма багы бир гектарча аянтка арышын жайды. Ишкердин ою боюнча, эгер тамчылатып сугарууну туура нукта киргизип алсак, Кыргызстанда анын келечеги кең болору шексиз. Маселен, багбанчылыкты – алманы, малинаны жана башка мөмө-жемиштерди өстүрүүдө дээрлик ар бир бакты, ар бир бадалды керектүү учурда сугарууга, жер семирткичти керек маалында чачууга жакшы мүмкүнчүлүктөр түзүлөт.

– Эң ириде Айыл чарба жана мелиорация министрлиги жигердүү иш алып баруусу зарыл. Министрликте өз ишин мыкты

билген адистер бар, топуракты жана түшүмдүүлүккө таасир этүүчү башка дагы факторлорду изилдей турган илимий институттар иштеп жатат. Алар дал ушул тамчылатып сугаруу технологиясын киргизүүгө ылайыктуу аймактарды аныктап чыгууга милдеткер. Алгач бул ыкманын артыкчылыктары, мүмкүнчүлүктөрү туурасында дыйкандарга маалымат берүүдөн башташыбыз керек. Мындай маалыматтык иш-чараларга Израиль, Голландия ж.б. өлкөлөрдөн фирмаларды, адистерди чакырса болот. Алар тажрыйбасы менен бөлүшүү үчүн сүйүнгөн бойдон келишет, себеби көчөттөрүн, уруктарын өткөрүү үчүн аларга рынок керек да. Арийне, тамчылатып сугаруу болобу, башкасы болобу, эң башкысы – сугат суу маселеси, - дейт Албек Ибраимов.

СДПКнын тизмесинен орун алган башка талапкер Ваншу Гайсыр негизги адистиги боюнча – инженер-гидротехник. Айыл чарбасындагы адис катары Кыргызстанда сугат суу мол деп эсеп-

тейт. Кеп ошол сууну натыйжалуу жана сарамжал пайдаланууда деп далилдейт. Мисалы, совет бийлигинин тушунда күнү-түнү жөнгө салынуучу бассейндер, же жөнөкөй айтканда, кичинекей көлмөлөр абдан көп санда уюштурулган. Сугат сууга муктаждык жок түнкүсүн ал көлмөлөр толуп калган да, күндүзү талааларды сугарууга агытылчу. Бүгүнкү күндө алардын көпчүлүгү жарактан чыгып калгандыктан, жаңысын казуу оңоюраак болчудай. Бирок ким казат? Айыл өкмөтүбү? Каналдардын бузулуп бараткан дубалдарын ким оңдоп-түзөйт? Суу пайдалануучулар ассоциациясыбы? Кыязы, бул процесске мамлекеттин катышуусу зарылдай.

СДПК фракциясы жазгы жыйынында тамчылатып сугаруу маселесин карап жатып, өкмөткө жерден суу чыгарган бургулар фондун ирээтке салуу боюнча мекемелер аралык жумушчу топ түзүүнү сунуштаган. Бул тапшырма аткарылган. 1990-жылдарга чейин 609 бургунун ичинен 196сы гана, же үчтөн бири

тана оң экен. Калгандарын да калыбына келтирип, ишке киргизиш үчүн мамлекеттик программа зарыл.

Өлкөбүздө жогорудагыдай алдыңкы ыкманы өнүктүрүү үчүн СДПК дагы кандай чараларды сунушташы мүмкүн? Айыл чарба дана мелиорация министрлиги инвестор менен сүйлөшүп, өлкөдө тамчылатып сугарууга керек жабдууларды чыгара турган чакан ишкана ачууга аракет көргөн. Бирок азырынча майнап чыга элек. Арийне мындай ишкана ачылып калса, анын продукциясына талап жогору болуп, мындай завод рентабелдүү болушу күмөн жаратпайт. Пластик түтүктөрдү чыгаруу иши Кыргызстанда кеңири кулачын жайгандай көрүнөт. Жогорудагы продукцияга айыл чарбасында гана эмес, турак жай-коммуналдык чарбасында да суроо-талап жогору болору шексиз. Демек, мындай ишканалары куруу керек.

Дыйкандар керек жабдууларды оңой алуусуна мүмкүнчүлүк түзчү лизинг схемаларына муктаждык бар. Кыргызстанда айыл

чарбасын өнүктүрүү үчүн жеңилдетилген насыяларды берүүнү көздөп, жакында эле түзүлгөн Орус-кыргыз өнүктүрүү фонду да четте калбасы кажет.

– Тамчылатып сугаруунун келечеги кең, - деп сөзүн баштайт СДПКнын депутаттыкка талапкерлер тизмесине кирген, учурдагы Жогорку Кеңештин депутаты жана ишкер Абдыманап Кутушев. – Бул ыкма сугат сууну дээрлик эки эсеге үнөмдөйт. Адамдын кол эмгеги, түйшүгү да азайып, ал эми түшүмдүүлүк 50-70%га жогорулайт (албетте, мунун бардыгы технологияны туура сактап, жергиликтүү шарттарды эске алганда гана жүзөгө ашат). Кыргызстан Евразиялык экономикалык биримдикке киргени бажы чек араларынын ачылышы менен биздин продукциябызды орусиялык ири керектөөчүлөргө, соода тармактарына экспорттоого кеңири мүмкүнчүлүктөр ачылары тууралуу узун кептер жүрүүдө. Бирок алардын да талаптары бар: продукция талапка төп келип, жашылча-жемиштер көлөмү жагынан бирдей болуусу кажет. Мындай бир түрдүүлүккө жетишип, эл аралык ири рынокторго чыгууга дал ушул тамчылатып сугаруу көмөкчү болот.

Албетте, бул бир жылда эле айыл чарбасын асманга көтөрүп жибергидей сыйкырчынын таягы эмес деңизчи. Арийне, бул Кыргызстанды сөз жүзүндө эмес, иш жүзүндө гүлдөгөн бакчага айлантат турган, анын өнүгүп-өсүшүнө жана калктын жашоосунун жакшырышына чындап жол ача турган технологиялардын бири экени талашсыз.

Бакча ынтымагынан - өлкө ынтымагына

■ Өтүп бараткан аптаптуу жайда Бишкек шаардык кеңешинин СДПК фракциясынын депутаттары жана партиянын активисттери “Ынтымак бакчасы” саамалыгын баштап, аны ишке ашыра алды. Бишкек шаарынан башталган саамалыкты Ош шаарындагы партиялаштар колго алып улантышкан. Ошондой эле Ысык-Көл облусунун Каракол шаарындагы өлкө боюнча жападан жалгыз зоопарктын базасында да иш-чара уюштурулган.

19-июнда сапар алган «Ынтымак бакчасынын» тилеги - жайкы танапис күндөрү эч жакка чыкпай, шаарда калууга аргасыз болгон балдардын бош убактысын пайдалуу, мазмундуу жана коопсуз өткөрүү болгон. Ошол эле учурда бир короодо же кварталда коңшулаш турган шаардыктардын башын бириктирип, ынтымакка чакыруу да максаты бар эле. Акция «Бакча ынтымагы – шаар ынтымагы!» деген ураан алдында өттү.

Төрт жуманын аралыгында СДПК чакырган аниматорлор менен ыктыярчылар ирегелеш үйлөрдүн балдарын аянтчаларга чогултуп, алар менен бирге кызыктуу оюндарды, спорттук мелдештерди жана викториналарды уюштурушту.

Бардыгынын – балдардын да, ата-эне-элдердин да чери жазылып, эч ким оюн-зооктон четте калган жок. Долбоор борбор калаабыздагы 85 короодон 17 миң баланы кучагына камтыган.

«Ынтымак бакчасы» Ошто да ийгилик менен өттү. Ал эми Караколдо СДПК активисттеринин колдоосу менен балдар үчүн экологиялык күндүзгү лагерь уюштурулуп берилген. «Ынтымак бакчасына» өлкө боюнча баш-аягы 30 миң бала камтылган.

Саамалык бизге эмне берди, кандай пайда болду? Долбоордун башында турган Бишкек шаардык кеңешинин төрагасы Марат Аманкуловдун пикири боюнча, акциядан бир канча сабак алдык.

Биринчиден, ушундай иш-чараларга муктаждык жана талап бар экени айгине болду. Шаардагы балдардын жайкы убактыларын пайдалуу өткөрүү маселеси чыны менен эле олуттуу экен. Ошондуктан, быйылкы менен эле токтоп калбастан, саамалыкты мындан ары да улантып, анын аймагын кеңейтип, убактысын да узартуу керек.

Экинчиден, шаардыктарды, коомчулукту кеңири тартуу керек. Чоң-чоң шаарларда адамдар бири биринен алыстай түшкөн, бирок балага көрүлгөн камкордук социалдык абалына, улутуна жана жашына карабастан бардыгын бириктире алат. Ушуга улай Бишкекте дагы, Ошто

дагы ар кыл улуттун балдары бир топтун ичинде уруш-талашы жок ойногондорун көрүп, көз кубанганын айта кетели.

Үчүнчүдөн, топтолгон тажрыйбаны жалпы өлкөгө жайылтуу зарыл. СДПК активисттеринин жардамы менен «Ынтымак бакчасын» облус борборлорунда гана эмес, кичи шаарларда да өткөрсө болот.

Марат Аманкулов акциянын борбору-бузда өткөн финалдык иш-чарасында бул саамалык биз күткөндөн да кыйла акыбеттүү болгонун мындайча белги-

леди: «Бүгүн биз сиздер менен коштошпойбуз, биз кийинки жайда көрүшкөнчө деп айтабыз! «Ынтымак бакчасын» сынак долбоор катары баштадык эле, ал өзүн толук актады. Мындай иш-чара илгертен эле ынтымакта жашап келген шаарыбыздагы достукка данакер болду. Биз «Бакча ынтымагы – бул шаар ынтымагы. Шаар ынтымагы – бул өлкө ынтымагы» деп кайталайбыз. Ал эми ынтымак менен биримдик бизге бүгүн аба менен суудай керек».

ДҮБҮРТ: АРАБЫЗГА

■ Өлкөнүн саясий саябанына жаңы элита келатат. СДПКнын талапкы дүбүрт угулат: жаш болсо да иши менен тааныла баштаган, жаңы заман ар биринин тагдыры кызык, ийгиликке да ар кандай жолдор менен же бириктирген нерсе: ниети таза, өлкөнү өзгөртөбүз деген дымагы күч

Дөөлөтүңө эмес, мээнетиңе ишен

Элдар АБАКИРОВ, 34 жашта, ишкер

Иштин ийгилиги – адамдын каалоосуна, умтулушуна жана өжөрдүгүнө жараша. Беттегининен кайра тартпаган жигиттердин бири Элдар Абакиров жаштыгына карабай, мына ушул чындыкка көзү каныкты. Кудайдын кулагы сүйүнсүн, өнүгүп-өсүп жаткан бизнеси бар, бирок Элдар үчүн киреше табуу, байлык кубалоо анын жашоодогу башкы максаты эмес. Ал Кыргызстаны бакубат өлкө, бардар коом болушун тилейт, акылдуу, сабырдуу мекендештер арасында жашагысы келет.

Мындай коомду ар бир адам курууга умтулушу керек. Маселен, өзү иштеген Элдар Жаш ишкерлер ассоциациясы (ЖИА) аркылуу өлкөсүнүн өнүгүшүнө салымын кошуп жатам деп эсептейт. Быйыл ассоциацияга жети жыл толгондуктан, анын уюштуруучулары кыскартылган ЖИА аталышын калтырып, “жаштар” деген сөздү алып салууну чечишкен. Анткени бул уюм баралына жетип калды да. Ассоциация дайыма ишкерлердин укуктарын коргоп келет. Абакировдун пресс-конференцияда: «Бул жылы курулуш компанияларын чек арачылар эле текшерип жок окшойт» деп бетке айтканы өкмөттү ойлонтуу. Мамлекеттик мекемелердин дээрлик баары курулушчулардан бирдеме чыгар бекен деген таризде текшерип жатса, антип айтпаганда кантет?

Элдар мырза университеттин математикалык факультетин аяктагандыктанбы, бизнес долбоорлорун да так эсептейт. Маселен, өзү туулуп өскөн Токмок шаарында өнөр жай аймагын түзүү саамалыгын ар тараптан тактап жатат. Эч кимге жашыруун эмес, саясатчылар канчалык көбүртүп айтпасын, Кыргызстанда мамлекеттик-жеке өнөктөштүк аксап жатат. Өндүрүштүк салты менен таанымал Токмок шаарында жумушчулук өнөргө муктаждык көп. Чынын айтканда, бул жергиликтүү бийликтин кезектеги долбоору болгон менен, анын идеология жана кыймылдаткыч күчү - Элдар Абакиров.

«Биз бул өнөр жай аймагына өз бизнесин жайгаштыруу үчүн ишкерлерди кызыктыруу иретинде 200дөн ашуун гектар жерге зарыл байланыш түйүндөрүн тартып жатабыз. Биерге баш-аягы жүздөгөн ишканалар батат. Бул долбоор ишке салынса, Токмокко чоң салык түшө баштайт. Башкысы: Чүй облусунун тургундары үчүн жүздөгөн, а мүмкүн миндеген туруктуу жумушчу орундары ачылат. Андыктан, бул абдан акыбеттүү саамалык, - дейт жаш ишкер.

Буйрук болуп, парламентке өтүп калса, Элдар мырза инвесторлорго шарт түзүү, өндүрүштү жандантуу, жаңы жумушчу орундарын ачуу сыяктуу айрыкча жаштар саамалыктарын колдоону максат кылат. «Биздин жаштарда жигердүү, көп идеялары бар, тоскоолдуктардан жалтангышпайт, болгону аларга иш баштаганга жардамдашуу зарыл, - дейт ал.

Секелек кезинен эле өз алдынча болгон

Аида КАСЫМАЛИЕВА, 31 жашта, журналист

Тележурналист Аида дээринен эле чечкиндүү. Ал эми турмуш аны өз алдынча болууга мажбурлады. Анын кесипкөй куруучу атасы 90-жылдардагы экономикалык кризистен кийин жумушсуз калып, соода-сатык менен алектенүүгө аргасыз болгон. Ошондо 12 жаштагы Аида алыскы Оренбургга атасына байпак жана башка товарларды сатканга жардамдашкан.

Бир жолу аларды бандиттер тоноп кетет. Аида аларга акча салынган пакетти алдырып жибердим деген, тигилер да ошондой ойдо болушкан, бирок кийин билингендей, анда турсыйлар болгон экен. Капсалаңдуу ошол мезгилде милициянын чектен чыккан өкүмзөрдүгүн жана бандиттерден да коркунучтуу орусиялык дефолтту баштарынан өткөрүшкөн.

Эми анын баарын Аида жылмаюу менен эстейт, бирок ошондо азап менен тапкандарын кризис жалмап кеткенин билгенде секелек кыз ооруп жатып калган. «Эмгек мигранттарынын темасы ошондон бери жүрөгүмө жакын жана түшүнүктүү болуп калды», - дейт Аида Касымалиева. Бул темага ал адис тележурналист болгондон кийин дагы нечен ирет кайрылат.

Ал Ошто мектепти (ал Өзгөндө туулган, чоң атасы ошол тегеректе таанымал адам болгон), андан кийин Бишкектеги университетти мыкты окуп бүткөн. Өлкө үчүн абдан оор мезгил эле – анын эмгек жолу митингдер, революция менен коштолгон 2005-жылдан башталган.

Бирок Айданы социалдык темалар көбүрөөк кызыктырды. Маселен, ата-энелери акча тапканы сыртка чыгып кеткенден кийин алыс туугандарынын колунда калган, көп учурларда кам көрөөрү, коргоочусу жок калган эмгек мигранттарынын балдарына кантип жардам бериш керек? Аида жаңы конуштарды кыдырып (бул деле ички миграция темасы эмеспи), алардын жашоо проблемалары жөнүндө материалдарды жасап, мигранттарга укуктарын түшүндүрүү боюнча программага өзү катышып жүрдү.

2010-жылдагы апрель революциясын ал иш боюнча Араб Эмираттарында жүргөн учурунда телерепорттаждардан гана көрүп калды. Анткен менен июнь окуяларынын учурунда түштүктө болду. Журналисттер тобу адам көп набыт болгон “Сампа” заводунун жанынан өтүүгө туура келген. “Машине токтогондо мен башымды капшоном менен жаап алып отурган. Анан эле биздин оператор айтып атпайбы, сени октон капшонон сактап кала албайт, бар да, жолду тороп турган автоматчылар менен сүйлөшүп, өткөрүп жибергиле де... Мен туруп жөнөдүм. Машинеде мен жоопкер болгон журналисттер отурган, мен продюсер болчумун да”, - деп эскерет Аида.

Аида “Азаттыкта”, УТРКда (“Ой ордо” көрсөтүүсү), алтургай “Аль-Жазирада” иштеди. Тапканы да жаман болгон жок. Бирок эми ал журналисттик ишин саясат жакка өзгөртүүгө убакыт келди деп эсептейт. Ошондуктан Касымалиева СДПКнын тизмесине кирди. “Мен өз кесибимде эгерде бийликтегилер укса, айрым гана адамдарга жардам бере аларымды түшүндүм. Бул мага жетишсиз. Өлкөгө, бардык кыргызстандыктарга жардам бериш үчүн бийликке келсемби дегем. Мени эми коомдук иштер өзүнө тартууда. Балким, бул тагдыр чыгаар”, - дейт ал.

Мүмкүнчүлүктөрдүн чеги болбойт

Дастан БЕКЕШЕВ, 31 жашта, иштеп жаткан Жогорку Кеңештин депутаты

Дастан тубаса азиз адамдар тобуна кирет. Бирок анын көкүрөгү көрөт, өз максатына умтулган адамды ден соолук мүчүлүштүгү токтомо албасына ишенет. Муну ал жеке тагдыры, өрнөгү менен көрсөтүп келет.

Дастан мырзага окшогон өжөр жана кайраттуу адамдарды мүмкүнчүлүгү чексиз инсан деп айткыч келет. Албетте, баарынан көңүлү кайт болгон учурлар анын жашоосунда да болгон. Бирок моюн сунуп берген жок. “Мына көчөдө баратып эле арыкка кулап түштүң дейли. Денең жанчылып ооруйт, бирок туруш керек, андан ары кетиш керек да”, - дейт ал.

Билими боюнча юрист Дастан Бекешев Жогорку Кеңеште айрыкча калктын начар корголгон катмарына жардам берүү үчүн көп иштерди аткарды. Азыркы чакырылышта ал парламенттеги 81 мыйзам долбооруна жана 13 токтомго демилгелеш болгон, жигердүү мыйзам чыгаруучулардын алдыңкы бешөөсүнүн бири аталды.

Мындан тышкары Дастан Бекешев дүлөйлөрдүн жана начар уккан жарандардын телеберүүлөр убагында жаңсама которуу же коштомо тексттин жардамы менен маалымат алуу укугун камсыз кылган мыйзам долбоорун демилгелеген. Баса, Жогорку Кеңештин кире беришине түртмө кол араба менен келчүлөр үчүн пандустарды куруу талабы да анын эмгеги. Албетте, жаш депутаттын көңүл назарында бардык жарандардын, анын ичинде саламаттыгы чың жарандардын да укуктарын камсыз кылуу маселелери да болду. Бизнес-жамааттардын өкүлдөрү менен бирдикте ал бизнес жүргүзүү шарттарын, анын ичинде ишканаларды каттоодон тартып жоюуга чейин жөнөкөйлөштүргөн мыйзамдарды иштеп чыкты. Бекешевдин демилгеси боюнча жогорку кызмат адамдарынын туугандарына сынактарга ж.б. катышууга тыюу салган мамлекеттик тендерлер жөнүндөгү мыйзамдарга өзгөртүүлөр киргизилген.

Мыйзам чыгаруу ишинен башка ал социалдык долбоорлорду да ишке ашырууга салымын кошту, алардын негизгиси катары 2014-жылы ачылган “Тең мүмкүнчүлүктөр” борборун айтсак болор. Жыл ичинде аталган борбордун кызматынан кыймыл-таяныч мүчөлөрүнөн жабыркаган, начар уккан жана начар көргөн жүздөгөн адамдар пайдаланды. Аларга коомдун шайма-шай мүчөсү катары сезүү керек деп тарбиялашты, таяк кармап, GPS-навигаторунун жардамы менен баскандан тартып, атайын юридикалык кеңештерге чейин үйрөтүштү.

Депутаттын оюнча, Жогорку Кеңеште ич ара карамакаршылыктар болбогондо, анын иши мындан да үзүрлүү болмок. Ар башка фракциялар эле өз ара тил табышпаса бир жөн эле, фракциялардын өз ичинде да бөлүнүп-жарылуулар, саткынчылыктар болду. Бул оюндан өзүнүн “Ар-намыс” фракциясы да четте калган жок. Ушундай баш аламандыкта башынан аягына чейин ынтымакта иштеген жана добуш берген жалгыз СДПК партиясы гана болду. “Мен интрига токуган эмес, колунан иш келген, иштегенди билгендер тараптамын. Ошондуктан мен бүгүн СДПКдамын”, - деп түшүндүрөт өз тандоосун Дастан Бекешев.

КИМДЕР КОШУЛДУ?

ерлеринин тизмесинде сыналган, такшалган саясатчылардын артынан мандын тилин билип, кошо жарышкан жаңы ысымдар аз эмес. Алардын этишкен. Жаштыгына карабай баралына келип калган инсандар. Аларды ак ниет инсандар. Анда эмесе, айрымдарын жакындан тааныштыралы.

Зергерчилик менен кыргызды таанытуу

Чыңгыз МАКЕШОВ, 38 жашта, Кыргызстан зергерлер ассоциациясынын башкы директору

“Келдике” деген энбелгиси бар Кыргызстандын зергер буюмдары дүйнө жүзүндө ордун таба баштады. Учурда бул соода маркасындагы буюмдарды Казакстан жана Кытайдын атайын дүкөндөрүнөн тапса болот, бирок зер буюмдарды сатуунун негизги көлөмү интернет аркылуу Европа, Орусия жана АКШда жүргүзүлөт. Дегинкиси, зергерчилик индустриябыздын мындай жетишкендиктери үчүн Чыңгыз Макешовдун чоң атасына алкыш айтсак жарашат. Анткени, кичинекей кезинен Келдике чоң атасынын тарбиясын алып, жан дүйнөсү улуттук нарк-насилге сугарылган Чыңгыз эми минтип ата-бабалардын зергерчилик өнөрүнө экинчи өмүр тартуулап, дүйнөгө таанытып олтурат.

“Кыргызстандын ишкерлер биримдигинин аткаруучу директору катары кээ бир мыйзам долбоорлорунун тексттерин иштеп, Парламент жана Өкмөткө өзүм бюджетке түшкөн салыктар көлөмү 2-3 эсе жогорулайт деп убада берип жаңылыштым. Ал 13 эсеге жогорулады! Эгерде 2010-жылы атамекендик зергерликтен бюджетке 6 миллион сом түшсө, азыркы учурда жыл сайын 80 миллион сом түшөт”.

Чыңгыз мырза улуттук бизнести коргоо боюнча да көп иштерди жасады. 2005-жылы революциядан кийин анын компаниясы талоончулукка кириптер болгон. Ошондон беш жыл өткөндөн кийин мындай талоончулуктун кайталаншына жол бербесин билдирип, Бишкек шаарын мародер-каракчылардан сакташ үчүн элдик кошуундарды уюштура баштаган. 9 жыл бокс менен машыгып, бир жылы Кыргызстандын жаштар арасында чемпион болгон Чыңгызга күч менен коргонуу оңой. Бирок, башкаларды да коргоо үчүн ушундай эле жоопкер жана кайраттуу болуу ар кимдин эле колунан келбейт...

“Биздин улуттук зергерчилик өндүрүшкө миң жыл болду, - дейт ал. Ата-бабаларыбыз Улуу Жибек Жолунун жээгинде олтуруп, көпөстөр алып келген корралдарды пайдаланышкан. Кызыгы: алар күмүш менен гана иштешкен, кыргыздарда алтын анча деле баалуу болбоптур. Менден алтындан жасалган зергер буюмдарды жасоону суранышат, бирок аны аткарууга азырынча даяр эмесмин. Парижде, Лондондо, Токиодо “Келдике” зергердик үйүнүн чоң көрнөгү турса, бүткүл дүйнө кыргыздын тарыхын жана маданиятын ушул зергер буюмдар аркылуу тааныса кыялым орундалды деп эсептейм.”

Чыңгыз Макешов улуттук өндүрүштү көтөрүү, иш орундарын түзүү жолдорун билет жана аны иш жүзүндө өз үлгүсү менен далилдеди.

Ак ниет адамдарга таянабыз

Жанар АКАЕВ, 29 жашта, журналист

Элеттик башка балдар сыяктуу эле Жанар да балакай кезинен тирикчак өстү. Тестиеринен эле “Карапайым Эл” деген команда түзүп, курбуларынын алдында болгону бар. Ал эми Ош мамлекеттик университетинде окуп жүргөндө эле иштей баштады. Кыргызча китеп, гезит дегенде калтырбай окучу экен. Журналистика ары түйшүктүү, ары коогалуу кесип, бирок ошончо асыл, кызыктуу өнөр эмеспи, Жанар бул кесиптин аркасынан чыркыраган чындыкты айтууга мүмкүнчүлүк алганын көп айтат.

Жанар “Азаттык” аркылуу коррупция жана криминал көйгөйлөрү тууралуу курч репортаждары, талкуулары менен, тайманбас журналист, чындыктын жарчысы катары таанылды. Ошондуктан, аны ар бир айыл өз баласындай эле көрөт. Чындыктын жолу татаал да, катаал да болот.

«Бир жолу мен түз эфирде уюшкан кылмыштуулукка арналган тегерек үстөл алып бардым. Так ысымдарды айттык. Ошондон көп өтпөй, мага жакында эле кайтыш болгон түштүккө белгилүү криминалдык авторитет телефон чалып, менин кайда жашарымды билерин ж.б. айтып коркутту. Кээ бир көрсөтүүдөн кийин редакцияга башка бир белгилүү кримтөбөлдүн “бригада” мүчөлөрү келип, сесимди алууга аракет кылган учурлар болгон. Бирок, бизди токтото алышкан жок. Эгер кесибинди адал аткарбасаң, башка колуңан келген ишке өтүш керек да, - деп эскерет Жанар Акаев.

Анткен менен бейтааныш эле адамдар көчөдөн кезигип: “Сен акыйкат үчүн күрөшүп жатасың, азаматсың” дегенде көңүл көтөрүлөт дейт ал. Элдин колдоосу ага дайыма демүкү, кубат берет. Өткөн жылы да Жанар мундир намысын булгаган Ош облусунун бир катар укук коргоо органынын кызматкерлери жөнүндө тайманбай сөз кылганда, көпчүлүк колдоп да, алкап да турду.

Жанар Акаев 2010-жыл июнь окуяларын эстеген сайын жүрөгү сыздайт. Анткени, ал Оштогу кандуу окуяны өз көзү менен көргөн. Ал ошол күндөрдө өз журналисттик милдетин гана аткарбастан, бир нече адамды шаардын коркунучтуу аймактарынан чыгарып, адам өмүрлөрүн да сактап калган.

Жанар журналист катары мурда эле белгилүү болсо, президенттин басма сөз катчысы катары жаңы жүзү ачылды. Жаңы идеялары менен байытты, мамлекетчил пейилин көрсөтө алды. Аны жетекчилик таасын байкады. «Мени бардык эле тааныштарым колдогон жок, сынга ала турган бийликке кызмат кылып бекер кыласың дешти. Сыңдоо оңой. Сындаганга жараша өз колундан эмне келет, ошону да көрсөт. Мамлекеттик аппаратта иштеп, өлкөдөгү кырдаалды башка өңүтүнөн көрдүм. Көп көйгөйдү мурдагыдан терең түшүнө баштадым. Эми минтип саясатка аралашып, өлкөмө жардам бергим келет. Алмазбек Атамбаев Кыргызстанга акыйкат жана ыймандуу, ачык жана жоопкер бийлик керектиги тууралуу айтканы жөн гана сөз эмес. Бул ал жүргүзүп жаткан саясат, мен өз күчүмдү ушул багытты ишке ашырууга жумшайм. Бизде андай пикирлештердин командасы бар, ал – СДПК, - деп сөзүн жыйынтыктайт Жанар Акаев.

Суу жүрөк болбой күрөшкөн гана олжого жетет

Элвира СУРАБАЛДИЕВА, 36 жашта, ишкер

Он жыл мурда Улуу Британиядагы Бристол университетин аяктаган кыз Кыргызстанда жашайм, автоунаалардын тетиктери сатылган базарга жетекчи болот деген оюна келбесе керек. Бирок каргаша болуп кетти: анын атасы, Жогорку Кеңештин депутаты, таанымал спортчу жана ишкер Жыргалбек Сурабалдиев жалданма жаналгычтардын колунан мерт болду. Элвира британ жергесинен кайтып келип, үй-бүлөлүк бизнести баскынчылыктан сактап калуудан жалтанган жок.

Алтургай ошол кезде эч кимдин алы келбеген президенттин уулу Максим Бакиев менен талашууга туура келген. Ал Элвираны чакырып алып: “Сөздүн кыскасы, өз активдериңдин жарымын бересиң!”, - дейт. 26 жаштагы Элвира мураска ээлик кылуу укугуна жарым жылдан кийин киришерин айтып, ошондо сүйлөшбүз деп койгон. Ал кезде мындай эрдик үчүн баштан айрылып калуу мүмкүн эле...

Бирок чыдаштан башка, күрөштөн башка чара жок эле, атасы баштап кеткен иштин кыйла бөлүгүн сактап калды. Бул үчүн европалык мен деген университеттин бүтүрүүчүсүнө англис тилинин ордуна элдик, базар тилин көбүрөөк өздөштүрүүгө туура келди...

2014-жылда болсо кайрадан көйгөйлөр башталды. Башталганда да заматта көмүскөдөгү бирөө башкаргансып эки жактан башталды. Элвира Сурабалдиева көп жылдардан бери өзгөртүүсүз келаткан “Кудайберген” базарындагы соода орундарын ижара акысын көтөрүүнү чечкенде өздөрү эч качан отуруп соода кылбаган, бирок өздөрүн “профсоюз” аташкан куусүрөн адамдар пайда болду. Алар базар ээлерине да, салык органдарына да, дегеле эч кимге акы төлөбөөгө үндөп чыгышты! Ага кошо монополияга каршы иштеген мекеменин чиновниктери да жаңы тарифтерди макулдашууну сундуруп туруп алышты. Бул эми өзүнчө кызык суроо: эмне үчүн монополияга каршы кызмат базарлар менен алектенет? Базарда кайсы монополия? Кыскасы, Сурабалдиевага эгер чиновниктердин колуна чоң тутам пул кармапса эле көйгөйлөрү ошол замат чечилерин ишара кылышты. Анын ордунда башка болсо “ач кулактан тынч кулак” деп, берчүсүн берип, ишин улантат бермек. Бирок Элвира эмнеге акча беришим керек деп чыкты! Тартип коргоо кызматкерлери менен сүйлөшүп туруп, ууру чиновникти так акча алып жаткан жеринен колунан кармашты. Аны менен сүйлөшүүнүн баарын Сурабалдиева тымызын жазып алып, анан сотто ачыкка чыгарды.

Бирок далилдердин айдан ачык болуп турганына карабастан, биринчи сот антимонополчулуга шарттуу мөөнөт бербейби! Элвира талыбай андан ары аттанды, кийинки инстанциядагы сот Кылмыш кодексиине жараша олуттуу жаза берүүсүнө жетишти. Буга иштин басма сөздө жана социалдык тармактарда кеңири жайылышы да (Элвира өзү да таанымал блоггер, анын “Фейсбуктагы” бетине миндеген адамдар жазылышкан) жардам берди.

“Мен Британиянын мурдагы премьер Маргарет Тэтчердин: “Эч кандай мамлекеттик акчалар деген жок, салык төлөөчүлөрдүн гана акчасы бар!” деп айтканын такай эстейм. Мына ошол сөздөрдү бизде ар бир чиновниктин кабинетине илип коюш керек, - дейт Элвира айым. – Адамдар мамлекетке эмес, мамлекет адамдарга кызмат кылышы керек. Эгерде мамлекет бизнести шорлотпосо, демилгелүү адамдарга тоскоол болбосо – ошонун өзү эле өлкөнүн өнүгүүсүнө чоң жардам. Эгерде шарттарды түзө баштаса, анда биз жумушсуздук көйгөйүн да, кедейлик көйгөйүн да чечибиз. Мен бул багыттагы мамлекеттик саясатты кайра куруу үчүн күрөшүүгө даярмын, ошондуктан СДПКнын тизмесине кирдим. Бул оңой болбосо да, өзүмдө акыр аягына чейин бара турган күч бар экенин сезип турам”.

Аймактарыбыз

СДПКнын өлкө аймактарына арналган программасы

■ Урматтуу шайлоочулар! СДПКнын мамлекеттик жалпы программасынан тышкары Кыргызстандын ар бир аймагын өнүктүрүү боюнча да сунуштары бар. Аны менен партиянын сайтынан толук таанышаңыздар болот. Биз ошонун ар бир аймак үчүн эң маанилүү болгон үч курч маселесине жана аны чечүүдө СДПК кандай иш-чараларды аткарына токтололу.

Бишкек

! **Маселе:** шаардык бюджетти толтуруу жана өнүктүрүү корун түзүү.

✓ **Чечүү жолу:** шаардын аймагында чогулган төлөмдөрдөн Бишкекке көбүрөөк каражат калтырууга мүмкүнчүлүк алуу үчүн мыйзамды кайрадан карап чыгуу зарыл. Эгер бул ишке ашса, шаардын өзүндө инфраструктуралык ири долбоорлорду ишке ашырууга, социалдык турак жайларды курууга мүмкүнчүлүк түзүлөт.

! **Маселе:** таштандыларды өз убагында чыгаруу, короо жана көчөлөрдү убагында тазалоо.

✓ **Чечүү жолу:** рынок механизминде таянып, коммуналдык тейлөө кызматында атаандаштыкты түзүү. “Тазалыкка” атаандаш жаңы ишканалардын ортосундагы жарыш калкыбыздын сапаттуу жана келечекте арзан кызматтан пайдалануусуна мүмкүнчүлүк түзөт.

! **Маселе:** коомдук транспорттук тейлөөнүн өнүкпөгөндүгү, көчөлөрдөгү тыгын.

✓ **Чечүү жолу:** шаарды “Манас” аэропорту жана шаар айланасындагы конуштар менен байланыштырган сынак долбоор: жер үстүндөгү жеңил метрону куруу.

! **Маселе:** чек арадагы айылдардан элдин көчүп кетүүсүн токтотуу, чек араны бекемдөө.

✓ **Чечүү жолу:** «Лейлек» эркин экономикалык аймагын өнүктүрүү, чакан ишкерликти өнүктүрүү боюнча комплекстүү чараларды иштеп чыгуу жана аны ишке ашыруу (анын ичинде килем согуу сыяктуу элдик кол өнөрчүлүктү жандандыруу).

! **Маселе:** айыл чарба жерлеринин тартыштыгы.

✓ **Чечүү жолу:** ирригациялык тармакты өнүктүрүп, Бүргөндү суу каналынын курулушун аягына чыгаруу; СДПКнын программасына ылайык, тамчылатып сугарууну орус-кыргыз өнүктүрүү фондунун каражатынан өздөштүрүү.

! **Маселе:** облусту газ менен камсыз кылуу.

✓ **Чечүү жолу:** облус аймагынан чыккан газ корун өздөштүрүү эсебинен Баткенди жана башка айылдарды газ менен камсыздоо.

Баткен облусу

Жалал-Абад облусу

! **Маселе:** кайра иштетүүчү тармакты жана өндүрүш ишканаларын ишке киргизүү аркылуу экономиканы көтөрүү.

✓ **Чечүү жолу:** Камбар-Ата-1 ГЭСин куруп, суу энергетикасын өнүктүрүү. Арзан электр энергиясы өндүрүштүн өнүгүүсүнө тирек болот. “Таза коом” долбоорунун алкагында Жалал-Абад облусундагы ГЭСтердин биринин жанына электрондук маалыматтарды сактоочу борбор куруу.

! **Маселе:** кен казылып жаткан аймактын экологиялык коопсуздугун камсыз кылуу жана ал тармактан түшкөн каражаттын максаттуу жумшалышын көзөмөлдөө.

✓ **Чечүү жолу:** Айлана-чөйрөнү коргоо мам агенттиги, окумуштуулар менен коомчулук өкүлдөрүнүн катышуусунда экологияга көзөмөл жүргүзгөн аймактык комиссия түзүү. Жаратылыш байлыктарын өздөштүрүүдөн түшкөн каражаттардын эсебинен Жалал-Абад өнүктүрүү фондун түзүү.

! **Маселе:** эненин жана балдардын ден соолугун сактоо.

✓ **Чечүү жолу:** курамына жаңы төрөт үйү кирген облустук Энени жана балдарды сактоо борборун куруу, Базар-Коргондогу балдардын реабилитациялоо борборун жаңылоо.

! **Маселе:** түштүк борборунун өнүгүү мүмкүнчүлүгүн ирээтке келтирүү зарылдыгы. Ал үчүн Ош облусунун айрым жер тилкелерин шаарга өткөрүп берүү менен анда жашаган калктын турмушун мүмкүн болушунча жакшыртуу керек.

✓ **Чечүү жолу:** Ош шаарынын башкы планын иштеп чыгуу жана аны кабыл алдыруу, Ош облусу менен жер тилкесине байланыштуу маселелерди чечүү.

! **Маселе:** шаардын калкы көбөйгөн сайын таштандыларды чогултуу жана андан арылтуу маселеси курчуп баратат.

✓ **Чечүү жолу:** республикалык бюджеттен жаңы таштанды жайынын ку-

рулушуна жана жергиликтүү калкка залакасы тийбеген аймакка таштандыларды иштетүүчү завод курууга каражат бөлдүрүү.

! **Маселе:** шаарда жумушсуздардын саны арбып, экономикалык өсүү жайлап баратат.

✓ **Чечүү жолу:** шаардын өнөр жайынын өсүшүнө түрткү берген бардык тармактагы өндүрүш ишканаларын колдоо. Маселен, полимер түтүк өндүрүш ишканасы чыгарган продукцияларын сатып алып, тамчылатып сугаруу, турак жай-коммуналдык системаларында колдонсок болот. Бул, биринчиден, жумуш орундарын түзсө, экинчиден, сырттан келген импорт токтоп, акча өзүбүздө калат.

Ош шаары

жаңыланат

Ысык-Көл облусу

! **Маселе:** калкты жайкы сезондо эле эмес, дээрлик жыл бою иш менен камсыз кылуу.

✓ **Чечүү жолу:** СДПК кураторлук кылган “Тоо-лыжа кластери” долбоорун ишке ашыруу. Анын эсебинен кошумча жумушчу орундарын түзүү жана тейлөө тармагын жакшыртуу.

! **Маселе:** жергиликтүү элге ыңгайлуу шарт түзүү жана аймактагы туристтик тармакты өнүктүрүү максатында Ысык-Көлдөгү айланма жолду жаңылоо зарылдыгы.

✓ **Чечүү жолу:** даярдалган жол долбоорунун техникалык-экономикалык негиздери боюн-

ча инвесторлор менен сүйлөшүүлөрдү аягына чыгаруу.

! **Маселе:** облустун экологиялык коопсуздукун бекемдөө, таштандылардан арылтуу жана Көлдүн айланасын тазалоочу курулуштарды жаңылап куруу.

✓ **Чечүү жолу:** инфраструктурасында таза-лоо курулушу болбогон туристтик жай ээлеринин жоопкерчилигин күчөтүп, аймактагы калк жыш отурукташкан айылдарда агынды суу жана таза суу түтүктөрүн куруу, ошондой эле таштандылардан арылтуучу заманбап долбоорду ишке ашыруу.

! **Маселе:** аймактын айыл чарбасындагы мүмкүнчүлүктөрүн пайдаланып, эң биринчи кезекте мал чарбачылыгын өнүктүрүү.

✓ **Чечүү жолу:** мал сойгон заманбап касапканаларды ачып, Нарын облусундагы экологиялык таза эттерди кайра иштетүүчү цехтерди куруу жана ветеринардык көзөмөлдөө кызматын жакшыртып, аймак боюнча азык-түлүк туризмдин өнүктүрүү. Бул үчүн “Нарын” эркин экономикалык аймагынын мүмкүнчүлүктөрүн колдонуу керек.

! **Маселе:** Нарын шаарындагы коммуналдык тармак оңдоп-түзөтүүгө муктаж.

✓ **Чечүү жолу:** шаарды агындыларын тазалоочу жаңы курулуштарды бюджетке киргизүү.

! **Маселе:** аймактын жана өлкөбүздү өнүктүрүү үчүн кубаттуу электроэнергияны өндүргөн жаңы курулуштар зарыл.

✓ **Чечүү жолу:** Кара-Кече көмүр кесимин өздөштүрүп, аталган көмүр кенинде ГРЭСти курууну тездетүү. Жогорку-Нарын ГЭСин курулушун өз мөөнөтүндө бүткөрүү.

Нарын облусу

Ош облусу

! **Маселе:** облусту таза суу жана сугат суу менен камсыздоо.

✓ **Чечүү жолу:** сугат тармактарын оңдоо иштерин улантуу жана бургуларды жаңылоо, суу топтоочу жай менен таза суу түйүндөрүн жаңыртуу.

! **Маселе:** Бишкек-Ош кан жолу өткөн Өзгөн шаарын айланма жол тилкеси сыяктуу жергиликтүү маанидеги жолдорду кеңейтүү зарылдыгы.

✓ **Чечүү жолу:** аймактын жол тармагын жаңыртууга кошумча каражаттарды тартуу ме-

нен Өзгөндү айланма жолдун курулушун бюджетке киргизүү. Мында Кара-Дарыяга атайын суу тосмо куруу зарылдыгын эстен чыгарбоо керек.

! **Маселе:** аймакта айыл чарбасынын ургалдуу өнүкпөй жатышы.

✓ **Чечүү жолу:** СДПКнын программасында көрсөтүлгөн заманбап жана эң алдыңкы ыкмаларды айыл чарбасында колдонуу. Бул – эң алды менен тамчылатып сугаруу ыкмасына өтүү жана аны ишке ашырууда орус-кыргыз өнүктүрүү фондунан кредит алууга көмөктөшүү.

! **Маселе:** төө буурчак өндүргөн дыйкан-фермерлердин аны сыртка сатуудагы кыйынчылыктары.

✓ **Чечүү жолу:** экологиялык жактан таза деп таанылган таластык төө буурчактын энбелгисин - бренд иштеп чыгууга көмөктөшүү. Бул анын дүйнөлүк рынокко чыгуусуна көмөк берет. Ошону менен бирге төө буурчакты тазалап, баштыкчаларга салуу өндүрүшүн да жандантуу керек.

! **Маселе:** жер алдындагы кендерди иштетип баштагандан кийин, аймактын экологиялык коопсуздугуна кепилдик берүү.

✓ **Чечүү жолу:** Айлана-чөйрөнү коргоо мамаленти, окумуштуулар менен коомчулук өкүлдөрүнүн катышуусунда экологияга көзөмөл жүргүзгөн аймактык комиссия түзүү.

! **Маселе:** аймактагы транспорт жолдорун өнүктүрүү.

✓ **Чечүү жолу:** үчүнчү транш менен бөлүнгөн каражатты өздөштүрүп, Талас - Тараз жолун оңдоону аягына чыгаруу. Жергиликтүү каттамда маанилүү жолдорду да оңдоо иштерин тездетүү керек.

Талас облусу

Чүй облусу

! **Маселе:** аймакта жаңы базадагы өндүрүш ишканаларын куруу зарылдыгы.

✓ **Чечүү жолу:** совет доорундагы өнөр жай өндүрүшү дээрлик кыйрап бүттү. Анын ордуна жаңы базадагы тыкан жана өндүрүмдүүлүгү мыкты чакан жана орто өндүрүш ишканаларын түзөбүз. Ошону менен Кант, Кара-Балта жана Кеминге мурдагы өнөр жайлуу шаар деген атын кайрып беребиз.

! **Маселе:** аймакта айыл чарбасынын ургалдуу өнүкпөй жатышы.

✓ **Чечүү жолу:** ЕАЭБдин мүмкүнчүлүгүн кеңири пайдалануу жана облустун туруктуу өнүгүүсүн камсыз кылуу максатында айыл чарба өндүрүшүнүн концепциясын иштеп чыгуу. Маселен, бакчачылыкты өнүктүрүү программасы жана жергиликтүү энбелги – бренд концепциясын

өнүктүрүү. Жыйналган продукцияны сактоодо жана тартууда сапаттуу тейлөөнү камсыз кылган логистикалык борборлорду түзүү. Этти сыртка сатуу боюнча малдарды атайылап бордоп багуучу комплекстерди курууга орус-кыргыз өнүктүрүү фондунан көмөк көрсөтүү.

! **Маселе:** аймактагы жол кыймылынын коопсуздукун камсыз кылуу үчүн ички жолдорду оңдоо зарылдыгы.

✓ **Чечүү жолу:** Бюджет эсебинен ички жолдордун сапатын жакшыртуу. Ош - Бишкек жол каттамдындагы унаа агымын азайтуу үчүн Сосновка бурулушуна чейинки айланма жолдун курулушун улантуу. “Таза коом” долбоорун пайдалануу менен Чүй облусунун аймагындагы жол кырсыктарын азайтуу.

Биз тандаган партия

Жел убадалардан алыс, иштеген партия

Тургунбек Итикеев, эмгек ардагери:

– Азыр Кыргызстандагы партиялардын көбү эл арасында саясий упай топтоо максатында аткарылбай турган убадаларды беришип, бири-бири менен быгышпай, элди дүрбөтүп келатышат.

Кимдир бирөөлөр менин таластык жердештериме төө буурчакты кымбат сатып алууга убада берсе, башкалары эгер жеңишке жетсе, пайызы жок кредиттерди таратарын айтып жатышат. Андай оозу менен орок оргон саясатчылар берген убадаларын шайлоонун эртеси эле унутушары өткөн шайлоодон белгилүү.

СДПКнын алардан айырмасы эч качан аткарылбай турган убадаларды бербейт, бирок берген сунуштарын аткарына ишене берсеңиз болот. Себеби, СДПКда иштин көзүн билген адамдар топтолгон, популисттер, убадакөйлөр жок.

Тынчтык болбой жашоо оңолбойт

Хасанжан Саидов, сүрөтчү:

– Атамбаев жана Кыргызстан Социал-демократиялык партиясынын беш жылдагы жетишкендиги – өлкөдө тынчтык орноп, натыйжада өнүгүү жолуна бет алганыбыз болду. Эл эркин эмгектенип, өз нарын өзү таап жатат.

Тыштагы окуяларды көргөндө жаканы кармайсың, канча мамлекеттер, элдер согуштан азап жеп жатат? Туура, көйгөй көп, жумушсуздук жогору, айлык акы аз. Арийне, эгер өлкөдө тынчтык болсо, анын баарын чечсе болоруна ишендик. Элде “Азга каниет, көпкө топук кылалы” деген кеп бар эмеспи. Жашоо жеңил эмес, бирок Кыргызстандын өнүгүп-өсө турганына көз жетип калды, бул баарыбызга күч берет. Келечекке үмүтсүз жашоо мүмкүн эмес. Президент жана СДПК туура багытта баратат деп эсептейм.

Башкаларга караганда салабаттуу, бараандуу

Жамгырбек Бөкөшев, профессор, философия илимдеринин доктору:

– СДПК – бай тарыхы бар, калың элдин колдоосуна ээ болгон, салабаттуу партия. Бүгүн Кыргызстандагы көп партиялар эргежел саясий бирикмелердин тобун элестетет, же шайлоодо эптеп эле жеңишке жетүүнү көздөп, убактылуу биригип жатышат. Ошол эргежел саясий партиялардын катарында СДПК өтө бараандуу көрүнөт.

Бардык кыйынчылыктарга карабастан, өлкөнүн бардык аймактарында, анын ичинде мен төрөлүп өскөн Жалал-Абад облусунда өзгөрүүлөр дароо көзгө урунат. СДПКнын жаңы кылымдын чындыгына шайкеш келген жана сыналган идеологиясы туура багыт тандоого жардам берет деп ойлойм. Ийгиликтүү мамлекет куруунун тажрыйбасы социал-демократтарда экени да жөн жеринен эмес. Кыргызстан анын үлгүсү болоруна бекем ишенем.

“Ынтымак бакчасы” ишеним отун жандырды

Азима Айтимбетова, жаш эне, Бишкектин тургуну:

– Шайлоого катышуу – ар бир жарандын парзы. Мен СДПКга добуш берем, аны капкачан эле аныктап койгом, себеби башкалар бакылдашып жатканда бул партиянын депутаттары жана активисттери Кыргызстан жана анын эли үчүн, ар бирибиз үчүн иш жасады. Мен өз наристемдин келечегинен коркпой тарбиялагым келет. Эгер өлкөдө бейпилдик болсо, анда өнүгүү да болот, өсүп келаткан муундун келечеги үчүн кепилдик жаралат. СДПКда мен ишенген белдүү саясатчылар көп.

СДПК билим берүү жаатында көп маселелерди көтөрүп, мыйзамсыз менчиктештирилген бала бакчаларды артка кайтаруу, жаңы бала бакчаларды жана мектептерди куруу сунуштарын айтып келатат. Партиянын быйыл жайдагы “Ынтымак бакчасы” акциясы мага аябай жакты. Балдар бош

убактыларын кызыктуу өткөрүп, жаңы досторду табышты. СДПК менин жана мага окшогон миңдеген энелердин кызыкчылыгын ойлогон партия, СДПК менен мен жана менин үй-бүлөм өзүн ишенимдүү сезет.

СДПК – бул билим жана келечек

Юлия Герасименко, А.С.Пушкин атындагы №17 мектеп-лицейдин окуу бөлүмүнүн башчысы:

– Кыргызстандын билим берүү чөйрөсүндө көйгөй көп, бирок оң өзгөрүүлөр да бар. Мен Кыргызстан Социал-демократиялык партиясы көйгөйлөрдү жакшы түшүнөт деп ойлойм, себеби катарында мугалимдер арбын. Партиянын программасында айтылгандай, мектептердеги билим берүүнүн мазмунун алмаштырып, XXI кылымдын талаптарына ылайыкташ керек. Жакынкы эки жылда Кыргызстанда эски жана авариялык абалдагы мектептердин бири да калбашы керек деген СДПКнын демилгеси колдоого арзыйт. Себеби, көптөгөн окуу мекемелеринде ремонт маселеси курч бойдон кала берүүдө.

Быйыл мугалимдердин эмгек акысы көбөйдү. Эгер СДПК сунуш кылгандай, айлык акы туруктуу жогорулап отурса, анда өлкөдө мугалимдердин кадыр-баркы көтөрүлүп, мектепке жаш мугалимдерди тартуу жеңил болмок. Мына ошондо билимдүү жаш муунду өстүрүүгө өбөлгө түзүлмөк. Бул көйгөй дайыма СДПКнын көз кырында экенин билем.

СДПК мамлекетти өнүктүрүүгө аттанып түшкөн, популизмден оолак партия. Тең салмактуу улуттук саясатты сунуштап, ар бир мектеп окуучусу мамлекеттик, расмий жана дүйнөлүк бир тилди сөзсүз билиши керек деген демилге көтөргөнү да алгылыктуу. СДПК программасы депутаттык мандат үчүн күрөшкөн башка партиялардын программаларынан терең ойлонолууга жана элге жеткиликтүүлүгү менен айырмаланат.

Сөзгө бек партия

Салтанат Сеитова, «Бугу-Эне» зоопаркынын директору:

– СДПК сөзүн жерге таштабаган партия экенине быйыл өзүм күбө болдум. Мен Каракол шаарындагы “Бугу-Эне” зоопаркынын базасында балдардын жайкы лагерин кайрадан жаратылышы тууралуу көп нерсе билишти. Бул балдардын кызыгуусун ойготкон мазмундуу долбоор болду. Буюрса, мындан ары биздин кызматташтык уланат деген ишеничтемин. Себеби, Кыргызстандагы жападан жалгыз зоопарктын кызматкерлери балдарга табиятка жакын болууну үйрөткүсү келет, а социал-демократтар өз өлкөсүн сүйгөн жаш муунду тарбиялоого жардам берет. Мекенге сүйүү өз киндик кан тамган жерге сүйүүдөн башталат.

Үзүлгөндү улаган, чачылганды жыйнагандар

Жолдошбек Токоев, «Манас» эпосун изилдөөчү, жазуучу:

– Мен «Манас» эпосун угуулуу жерин ураан кылганы үчүн эле СДПКга ыраазымын. Айрыкча өлкөнүн энергетикалык коопсуздугу боюнча долбоорлору абдан жагат. Бизде, Нарында Жогорку-Нарын ГЭС каскаддарын кура башташты, Жалал-Абада – “Датка”, Чүйдө – “Кемин” көмөк чордондору пайда болду. Мындай мисалдарды абдан көп келтирсе болот.

СДПК биздин Мекендин көз каранды эместигин, эгемендигин сөз менен эмес, иш жүзүндө сактап, колдоп келатат. Бул партия нукура мамлекетчил адамдардын партиясы. Андыктан мен жана менин жердештерим, дегеле биздин жалпы эл СДПК партиясына гана артыкчылык берүүдө!

